
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

BOLOND?

Apostolok Cselekedetei 26

2019. OKTÓBER 6.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: Apostolok cselekedetei 26. rész

Imádkozunk: Magasztalással jövünk Eléd mennyei Atyánk, áldunk, hogy felhoztad ránk áldó napodat, hogy egybegyűjtöttél bennünket szent házadba, hogy itt, a gyülekezet közösségében dicséretet mondjunk, hirdessük nagy kegyelmedet, jóságodat, gondviselő szeretetedet. De mindenekelőtt azért magasztalunk, hogy elküldötted Krisztusodat és Benne betöltötted a prófétáknak adott ígéretet és Ő lett első azok közül, akik feltámadnak. Óérette kérünk, tekints alá reánk és könyörülj meg rajtunk, mert bár jóságodat, kegyelmedet, gondviselésedet napról napra élvezzük, mégis a magunk feje után járunk, Tőled elfordulva, igazságoddal nem törődve, napról-napra gyarapítva a bűnt. Krisztusért kérünk, oldozz fel bennünket vétkeink alól, és Szentlelked hatalmában formálj át bennünket, hogy Jézus Krisztushoz lehessünk hasonlóak igazságod útján járva, Nevednek dicsőséget szerezve, a szeretet törvényét betöltve és embertársainkat szolgálva. Megnyitjuk szívünket, szent hívással óhajtunk és várunk, add nekünk Szentlelkedet, ragyogtasd ránk Igéd világosságát. Krisztusért, aki minden ígéretedet betöltötte és első szülött a halottak közül, kérünk, hallgasd meg könyörgésünket. Ámen

Textus: „Mikor pedig Pál ezeket mondta a maga mentségére, Festus nagy fennszóval mondta: Bolond vagy te, Pál! A sok tudomány téged örültségbe visz. Ő pedig ezt mondta: Nem vagyok bolond, nemes Festus, hanem igaz és józan beszédekkel szólok. Mert tud ezekről a király, akihez bátran is szólok: mert éppen nem gondolom, hogy ezek közül ő előtte bármi is ismeretlen volna; mert nem valami zugolyában lett dolog ez.” (ApCsel 26,24-26)

„A bölcseknek nyugodt beszédét inkább meghallgatják, mint a bolondok közt uralkodónak kiáltását.” (Prédikátor 9,19)

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Ahogy olvassuk az Apostolok Cselekedeteit, jól látjuk, hogy az evangélium jó hírének nemcsak öröme, hanem ellenkezés is fogadja, nemcsak életek szabadulnak, hanem halálos feszültségek is támadnak belőle. A jó hír ugyanis nem általános jó hír, valami langyos üzenet, hanem bizonyosság arról, hogy Isten beteljesítette a prófétáknak adott ígéretét, amelyre Izrael tizenkét törzse évszázadok óta buzgó vallásossággal várt. Lám, beteljesedett az ígéret: Krisztus feltámadott a halottak közül. De mindjárt az evangélium elterjedésének kezdetén arról hallunk, amikor még Jeruzsálemben el akarják hallgattatni Pétert és Jánost, hogy nem azt tiltanák meg nekik, hogy beszéljenek valami Jézusról, aki nagyon szép dolgokat csinált és csodálatos tanításokat adott, hanem azt akarják, hogy Jézus feltámadásáról ne beszéljenek. És még inkább látjuk ezt Pál szolgálatában. Ő is mindennél a feltámadást hirdeti, de például Athénben a filozófusok kinevetik, Efezusban kisebb népfelkelés lesz belőle, és folyton denunciókadják az apostolt, hogy felforgató és őrültségeket terjeszt. Tehát Istennek a halált legyőző és új életet teremtő nagy tette, a feltámadás az összeütközés gyújtópontja. Ma azt hallottuk, hogy Pál apostol végre annyi idő után megvédheti magát Agrippa király és Festus római helytartó előtt. Az előzményekből is tudjuk, hogy ez csak afféle előkészítő meghallgatás, Pálnak majd egészen Rómáig el kell mennie, mivel római polgárként a császárra apellált, tehát a császári ítélőszék elé kell majd állnia. Ez a védőbeszéde itt kényszerűen megszakad, mert, amikor azt mondja, hogy Krisztusnak szenvednie kellett, hogy ő legyen a feltámadottak közül az első, Festus belevág Pál beszédébe és azt mondja: »bolond vagy te Pál, a sok tudomány őrültségbe kerget téged!« Lám, megint a feltámadás! Bolond! Először most erről a szóról kell néhány szót szólni. Azért is olvastam föl a Prédikátor könyvének a passzusát, mert a Prédikátornál és Példabeszédek könyvében másképp áll előttünk ez a szó. A Biblia leírása szerint a bolondság az erkölcsi kategória, vagy ha jobban tetszik, vallási kategória. Bolond helyett sokszor áll istentelen, gonosz vagy elvetemült. Vagyis a bolond lehet éppenséggel nagyos is okos. Mégis bolond, mert úgy él, mintha nem lenne Isten, ahogy a 13. zsoltárban olvassuk. A mai eszes is úgy véli sokszor, hogy az emberi ész majd mindent meg fog oldani, ám bibliai értelemben mégiscsak bolond a mai racionalista is, mert borzasztó nagy tudományával kérkedve állítja váltig, hogy nincs Isten. Vagyis bolond, vagyis elvetemült, vagyis nem ismer el maga fölött szent élettörvényt.

Itt azonban, amikor Festus felkiált, hogy: »bolond vagy te, Pál!« - ezt pontosabban azt jelenti, hogy: mániás, mániákus vagy Pál. Így van az görög szövegben: mániákus vagy, Pál, a sok tudomány elvette az eszedet. A sok tudomány? Nyilván, hiszen Pálnak ez a védőbeszéde

nyilván nem négy perc volt (amíg én felolvastam a lekciónban), hanem Lukács mindössze a lényegét közli itt, és feltehetőleg számos bibliai utalással, idézettel, volt tele, sőt, talán ugyanúgy ahogy Athénban is prédikált Pál, még talán egy kis költészetet és filozófiát is belevett. Arisztotelész szerint a szónoklat célja a másik fél meggyőzése, cselekvésre való rábírása. Itt a cselekvés az lenne, hogy fölmentik és szabadon engedik Pál apostolt. Hát akkor mindent bele kell adni. Festus pedig megrökönyödve mondja: ennyi mindent összehordani, bolond vagy te, Pál, a sok tudomány téged örülségbe visz.

A szó tehát sajátos kifejezés, amellyel monomániát lehet jelölni, mint amikor, úgymond, valakinek darázs száll a fejébe és az illető csak mondja-mondja a magáét örületig fokozva. Tréfásan ahhoz hasonlítható ez, mint amikor ellátogatott ide a gyülekezetünkbe egy porszívó-ügynök, és rám akart szólni egy hiper-porszívót. Körülbelül egy félórát töltöttem vele, négyszer mindent felporszívóztott, elmondta a watt-teljesítményt, a másodpercenkénti fordulatszámot, és hogy hány köbcenti port szív fel percenként, hol kell üríteni, és egyébként most a nyolcszoros ár-negyedéért megvehetem, ez óriási kedvezmény! Alig tudtam tőle megszabadulni. A mániákus ránk ront, ha ismer, ha nem ismer, ha szomszéd, ha idegen, és csak mondja a magáét. Talán jobb az ilyent kikerülni. Ilyenek lettek volna az apostolok, az első evangélisták? Ők is csak mondták-mondták, és mániákusaknak tűntek? Én ezt most nem itt zárom le, csak jelzem, hogy mit jelent ez a szó. Egyébként Pál apostol is használja a kifejezést, más értelemben, amikor a korinthusi gyülekezetet tanítja a kegyelmi ajándékok helyes használatára (1Korinthus 14). Azt mondja, hogy a nyelveken szólás kegyelmi ajándékát Isten arra adta, hogy azzal egy ki-ki önmagát építse, tehát imádkozzék otthon. (Menj be a belső szobádba, ott imádkozzál.) Mert ha a gyülekezetben nyelveken imádkoztok, mondja az apostol, és belép valaki és ezt látja és nem ért semmit, azt fogja gondolni, hogy őrzöngtök (mániás elragadtatásban vagytok). Egy másik esetet is fel tudok idézni. Amikor Péter éjszaka kiszabadul a börtönből (Apostolok Cselekedetei 12. rész), és elmegy a házhoz, ahol a testvérek érette imádkoznak, és bekopogtat, kimegy Rhódé, a szolgálólány, megnézni: ki az? Péter az! Visszaszalad, és jelenti: Péter áll a kapuban. Jaj, mondják neki, te a szellemét látod, jaj Péter meghalt! De ő csak erősködik: Péter van kinn, nyissuk ki a kaput, Péter az. És akkor azt mondják rá, hogy elment az eszed (bolond vagy). Mert, hogy újra, meg újra ezt mondta. És Jézus Krisztusra is mondták azt, hogy mániákus. János evangélistánál olvassuk, az evangélium 10. részében, hogy amikor Krisztus arról beszél, hogy ő jó pásztor, aki életét adja a juhokért, és így folytatja: „senki sem veszi azt el én tőlem, hanem én teszem le azt én magamtól. Van hatalmam letenni azt, és van hatalmam ismét felvenni azt.” (János 10,18), vagyis a feltámadásáról

beszél, azt mondják rá, hogy bolond (őrült, mániákus, megszállta valami démon). Ez Platónra emlékeztet, aki azt mondja, hogy a művészi ihlet az ehhez a mániához hasonlítható. Mert akit megszáll a daimonion, az ihlető szellem, azt nem hagyja békén addig, amíg ki nem faragja a szobrot, meg nem írja a versét, le nem írja a kompozícióját. Bolond vagy te Pál! Ugyan, miféle belső kényszerből mondd ezeket: próféták, Mózes, szent iratok, meg a régi törzsek, meg a várományok és a jövődölések, ez neked mind az agyadra ment. Monomániás lettél – mondja Festus.

Pál válaszol, és azt mondja: „nem vagyok bolond, hanem igaz és józan beszédekkel szólok.” És nagyon fontos itt ez a két szó, amivel az apostol itt mintegy megvédi önmagát: igaz és józan beszédekkel szólok. Az egyik szó - latinul is mondom, veritas - arra utal, hogy amit mond, az valóság. A másik szó - józanság - erénytanok szerint az egyik legkíváltságos erény. Heraklitosz azt mondja: a józanság (szophrosüné) a legnagyobb erény, az igazmondás és a helyes cselekvés bölcsessége, a dolgok igazi természete ragyog benne. A józanság: megfontoltság, mely tapasztalatokon, mérlegelésen, szerénységen alapul – a gőg ellentéte. Pál szava tehát ezt jelenti: amit én mondom, az a valóság, és a józan beszéd.

Hát akkor most, hogy vagyunk? A bolond nem mond józan beszédekkel. A bolond nem józan, hanem csak mondja-mondja De hát bolond-e az, aki arról beszél, hogy van Isten!? Lám visszaérkezünk a bibliai szóhasználathoz, ahogy a Prédikátorok, a Példabeszédek könyve mondja: bolond az, aki azt mondja: nincs Isten! Bolond-e az, aki azt mondja, hogy mindenható Istenünk kimenekedést készített az embernek a bezárt földi véges létből? Bolond-e az, aki azt mondja, hogy a világot teremtő Isten Krisztusban feltámadást és új életet készített számunkra? Bolondság-e remélni a múlandó földi élet után örökkévalót és múlhatatlant? Ki a bolond?

Még azt is ide kell venni, hogy miért vág bele Festus Pál szavába? A peres eljárás rendje szerint Pál apostol a védő beszédét Agrippa királynak mondja, a báburalkodónak. Igen, ott ül Festus is, a római helytartó, aki a pax Romana-nak (vagy ahogy azt Terturianus atya mondja: a romaritásnak) a legfelsőbb öre. Miért vág bele egy római polgár szavába Festus? Agrippa ismerte a zsidó szokásokat, törvényeket, hagyományokat és Pál előtte védekezett. De most elég illetlenül belevág egy római: bolond vagy te Pál! Notalán azért tette, mert nem értett belőle semmit. Ez csak valami zsidó ügy? Festus nemrég érkezett posztjára. Előtte Félix, a korrump helytartó mintegy a vizsgálati fogságban tartotta Pált, azt remélve, hogy Pál megkeni és szabadon engedi. Jön utána Festus és mindjárt azzal kezdődik a helytartósága, hogy farizeusok, szaduceusok, herodiánusok, zéloták, Mózes, próféták...! Hát hagyják őt békén! Bolond vagy te, Pál! Lehet ez is ok. De az is lehet, hogy Festus szorul

itt. Miért kell ennek az embernek Rómába mennie? Miért kell hajót bérelni, őrseget fogadni mellé? Mennyi pénz és fáradtság ez! Bolond vagy te, Pál! Intézzük el ezt az ügyet ennyivel, nem kell neked Rómába menni. Még üzenni fog a római császár: Festus, hát ilyen pancser vagy te? A római birodalomban vallásbéke van, a zsidók megfizetik az adót, hadd vallásoskodjanak úgy, ahogy akarnak! Meghegyzem, ez a tiszta 21. század! Befizetjük az adót, és úgy vallásoskodunk, ahogy akarunk, ugye? Kinek mi köze hozzá?! Vallásszabadság van! Vitassátok meg egymás között a dolgot, minket hagyjatok békén – mondhatná Festus. Talán ez is benne van. De ez a szó, hogy: »őrült« megcsillant még valamit. Tudjuk, hogy a 20. századi diktatúrák (sőt már a francia forradalom is) mind a római birodalomból tanulták a hatalmi trükköket. És emlékszünk? Az idősebbek emlékeznek. A Szovjetunióban az úgynevezett disszidenseket a hidegháború idején nem küldték börtönbe, nem küldték Gulágra, nem ítélték kényszermunkára, nem végezték ki. Csak azt mondták, hogy megbolondultak és bezárták őket egy elmeegógyintézetbe. Bolond vagy te, Pál! Órült vagy, elmeegógyintézetbe való. Meg lehet ezt a helyzetet így is oldani. Nyilvánítsuk Pál apostolt bolondnak, mániákusnak, nem kell Rómába küldeni, van elmeegógyintézet Caesareában is (hacsak be nem zárták, mint a OPNI-t itt Budapestén).

Ezért olyan hihetetlenül fontos, hogy Pál azt mondja védekezésében, hogy: amit én mondok, az igaz és józan. Nem azt mondja, hogy igazam van (az góg lenne!), hanem azt mondja: a valóságról beszélek, és egyedül csak azt érdemes megfontolni! Ez józanított ki engem is, aki felette rajongtam az atyák hagyományaiért! Mert az az igaz valóság, ami Isten kezében van. És az Ő kezében van minden teremtmény, élők is, holtak is. Az az igazság, hogy Isten megígérte az atyáknak, hogy az a Jézus Krisztus, akit Poncius Pilátus alatt feszítettek meg és temettek el, harmadnapon fel fog támadni! Nincs ennél józanabb és kijózanítóbb beszéd!

Ugyanis, ha úgy gondoljuk, hogy a mai világ okosai éppenséggel bolondok. Nemrégiben egy német újság javasolta, hogy új vallást kell alapítani. Miért? Mert nagyon nagy baj van a világban. Klímaváltozás van, és a fiatal generáció klímaszorongásban él. Kanadában egy tömeggyűlésen több ezer fiatal kamaszlány fogadta meg, hogy nem fog gyermeket szülni, mert ilyen világra felelőtlenség gyermeket szülni. De mentsük meg a világot, mentsük meg az embereket! És ezt csak vallásos alapon lehet megtenni, mert morális kényszert kell alkalmazni, rítust kell beállítani és nagy erős, prófétai üzenettel kell motiválni az embereket. Új vallást, de ohne Gott! – Isten nélkül. Alapítsunk új vallást Isten nélkül. Am Isten nélkül nincs vallás! Ezért vagy az Isten

igaz vallása a mi vallásunk, vagy valami hamis istenséget keresünk magunknak, és hogy ki vagy micsoda lesz ebben az új vallásban az isten, azt megmutatja az emberi ész! Az ész pedig gőgösen magára mutat: majd én megoldom, kiszámítom, elrendelem az intézkedéseket! Mi pedig engedelmeskedünk a »józan észnek«, mint legfőbb hatalomnak. Alapítsunk új vallást - ohne Gott. Hát akkor ki a bolond? Az a bolond, aki azt mondja, hogy nincsen Isten. Nos, bolondok vagytok-e, testvérek, ha azt mondjátok, hogy van Isten? Bolondok vagytok-e, ha azt mondjátok, hogy Isten feltámasztotta Jézus Krisztust? Bolondok vagytok-e, ha azt mondjátok, hogy ez az egyetlenegy reménység, amelyre rá lehet állni és nem fut ki a lábunk alól? Bolondok vagytok-e, ha azt mondjátok, hogy a világteremtő Isten alkotta a kozmosz törvényeit, és az emberi életnek törvényeit is. Benne gyökerezik a szeretet törvénye! Bolond-e a keresztyén, bolond-e Pál? De hiszen ez az egyetlen egy igaz és józan beszéd!

Hallgassuk meg még egyszer a Prédikátor könyvét, mert több is van benne, mint gondolnánk. „A bölcsök nyugodt beszédét – vegyük ezt a nyugodt beszédet józan, megfontolt, igaz beszédnek –, tehát a bölcsök nyugodt beszédét inkább meghallgatják, mint a bolondok királyának kiáltozását.” Testvérem, inkább legyél szegény, inkább szenvedj hátrátételt, inkább viseld, hogy e világ szerint bolondnak neveznek, mintsem, hogy a bolondok között király legyél! Isten azt ígéri a prédikátor, a próféták és a szentírók által, hogy inkább meghallgatják a bölcs, nyugodt, józan, megfontolt és igaz beszédét. Ámen

LEJEGYZTE: VÁSÁRHELYI PÉTER,
KIADJA: BUDAHEGYVIDÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
WWW.BUDAHEGYVIDEK.HU